

ної авіацій в США. В результаті координації зусиль галузевих, державних, комерційних організацій в США забезпечується підготовка, перепідготовка, моніторинг професійної діяльності авіа персоналу, результатом чого досягається високий рівень безпечної роботи аеропортів, навігації, обслуговування повітряного руху, ефективна робота національної системи повітряного простору.

Література

1. Федеральне управління цивільної авіації відповідно до 49 Кодексу США §44810 (2022). <https://surl.li/oysfii>
2. Federal Aviation Administration (2024). *Become an Aviation Mechanic*, at <https://surl.li/ljqofz> (visited Tuesday, September 17, 2024),
3. Aviation Maintenance Foundation International Corporation (2025). <https://surl.li/iqyecv>
4. Foundation Aviation (2024). *Aircraft Maintenance: Why Regular Upkeep Saves Time and Money in the Long Run*. <https://surl.li/fvwzie>

ГАЙДУК ОЛЬГА

Інститут професійної освіти НАПН України (м. Київ)

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ В АВСТРІЇ

Забезпечення якості професійної освіти та навчання (ПОН) залишається фундаментальним і відповідальним компонентом освітньої політики будь-якої країни з високим рівнем економічного розвитку (Кулалаєва & Гайдук, 2022, с. 73). Підвищення стандартів вітчизняної системи професійної (професійно-технічної) освіти (П(ПТ)О) охоплює всі її складові – від формування державних освітніх стандартів на загальнонаціональному рівні і розробки навчальних програм у конкретних освітніх закладах до організації практичної професійної підготовки кваліфікованих робітників. Інтерес до вивчення європейського досвіду, особливо практик Австрії в сфері забезпечення якості професійної освіти, обумовлений високою ефективністю їхньої інфраструктури, відпрацьованими методологіями реалізації, значущими напрацюваннями у цій галузі, а також акцентом на якість освіти як одному з пріоритетних напрямів європейської політики.

Система управління якістю (QMS) ґрунтується на оновленій структурі, яка була впроваджена у січні 2021 року. Основною метою QMS є забезпечення систематичного та цілеспрямованого процесу розвитку закладів освіти, орієнтуючись на фактичні дані. Вона спрямована на підтримку високих стандартів навчання, оптимізацію професійної діяльності педагогічного колективу та сприяння досягненню успіхів учнями. QMS слугує інструментом для ефективного впровадження стратегій розвитку та вдосконалення, а також підтримання високої якості освітніх послуг. Однією з ключових її функцій є створення умов для формування культури якості, що включає готовність до змін, відкритість до інновацій та розвиток культури прийняття помилок як невід'ємної складової навчального процесу.

В Австрії протягом тривалого часу існували окремі системи управління якістю для загальної та професійної освіти: SQA (Якість шкіл у загальній освіті) та QIBB (Ініціатива якості професійної освіти та навчання). Утім, після прийняття Закону про реформу освіти 2017 року (Гайдук, О. В. (2025a)) ці системи було інтегровано в єдину міжшкільну систему управління якістю, що отримала додатковий розвиток. З навчального року 2021/22 запроваджується нова система – QMS, яка охоплює всі типи шкіл на регіональному, державному і федеральному рівнях. Основною метою QMS є не просто додавання функцій управління, а створення моделі, де навчання, учні і керівництво школи стають центральними елементами роботи з якістю.

QMS спирається на накопичені знання, практичний досвід і напрацьовані методики, які вже успішно використовувалися в цих закладах (завдяки SQA та QIBB). Як і в більшості систем управління якістю, основою QMS є цикл якості (цикл Демінга), що складається з чотирьох ключових етапів: планування, впровадження, перегляд і завершення. Цей підхід дозволяє шкільним керівникам, педагогічним колективам та окремим викладачам регулярно оцінювати результати своєї роботи, вдосконалювати навчальний процес і загальну діяльність школи.

У рамках подальшого розвитку SQA і QIBB система управління якістю (QMS) визначає ключові пріоритети в таких напрямках:

1. Розвиток якості освітніх та викладацьких процесів стає центральним елементом у менеджменті якості. QMS акцентує увагу на забезпеченні вчителів необхідними інструментами й матеріалами для вдосконалення навчального процесу. Модель системи управління якістю спрямована на підвищення рівня індивідуальної професійності педагогів та узгодженої роботи педагогічних колективів.
2. Система управління якістю освіти (QMS) зосереджує дедалі більше зусиль на ефективному використанні даних для покращення якості діяльності шкіл і підвищення рівня викладання за допомогою

доказового підходу. Концептуальна модель QMS акцентує увагу на основних джерелах даних і систематизує їх відповідно до потреб усіх рівнів зацікавлених сторін, включаючи інформацію від внутрішнього та зовнішнього оцінювання навчальних закладів, результати освітнього моніторингу, аналітичні матеріали зворотного зв'язку, а також дані, які інтегруються безпосередньо в освітній процес.

3. Регулярне оцінювання і зворотний зв'язок виступають ключовими елементами системи управління якістю (QMS). З метою підтримки шкіл було впроваджено австрійську онлайн-платформу для цифрового оцінювання та розвитку закладів освіти – IQES. У 2021/2022 н. р. всі австрійські школи отримали доступ до цієї платформи. Сервіс надає широкий набір інструментів, адаптованих до вимірів Рамки якості для шкіл (Quality Framework – QF), які вирізняються зручністю та ефективністю у використанні.

4. Попередні моделі систем управління якістю (QMS) здебільшого зосереджувалися на розробці та реалізації проєктів, орієнтованих на покращення не лише загального функціонування шкіл, але й умов навчання в їхньому середовищі. Проте школи повинні займатися не тільки впровадженням інновацій. Важливим аспектом їхньої роботи залишається забезпечення належного контролю якості виконання стандартних завдань, таких як організація випускних іспитів, налагодження співпраці з батьками та інші рутинні процеси. Для ефективного управління такими задачами використовуються спеціальні інструменти, зокрема Q-Handbook (довідник). Цей ресурс дозволяє школам систематизувати та прозоро організовувати повторювані процеси, забезпечуючи чіткі описи або контрольні списки для оптимізації робочих процедур (Гайдук О., 2025b).

Отже, згідно з концепцією QMS, школа має сприймати себе як організацію, що постійно вдосконалюється та навчається. Адміністрація навчального закладу разом з усіма вчителями повинні працювати узгоджено, спрямовуючи свої зусилля на підвищення якості освітнього процесу та його результатів. Для досягнення цих цілей QMS пропонує різноманітні інструменти та методи, доступні через офіційний вебсайт www.qms.at, серед яких – план розвитку школи та посібник з якості, спрямований на впровадження внутрішньої оцінки й забезпечення зворотного зв'язку. Процес розвитку та контролю якості в кожній школі здійснюється керівництвом навчального закладу, яке взаємодіє з координаторами з питань якості. Одним із найголовніших елементів цього процесу є збирання і використання доказової бази, що включає інформацію, документи й дані про якість шкільного навчання та викладання. Ця база служить основою для прийняття обґрунтованих управлінських рішень, які спрямовані на підвищення ефективності роботи школи та покращення успішності учнів.

Література

1. Гайдук О. В. (2025а). Законодавче забезпечення якості професійної освіти в Австрії. *Інноваційна професійна освіта*. Випуск 1 (22). Розвиток професійної освіти в умовах війни, повоєнного відновлення та євроінтеграції України: матеріали XIX Всеукраїнської науково-практичної (звітної) конференції Інституту професійної освіти НАПН України. Київ: ІПО НАПН України, 2025. С. 32–38. <https://surl.li/ynfbfi>.

2. Гайдук О. (2025b). Особливості системи управління якістю професійної освіти в Австрії. *Адаптивне управління: теорія і практика. Серія Педагогіка*, 20(39). <https://surl.li/udezhl>.

3. Кулалаєва Н. & Гайдук О. (2022). Забезпечення якості професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників в умовах дуальної форми навчання: європейський досвід. *Professional Pedagogics*, 1(24), 71–80. <https://doi.org/10.32835/2707-3092.2022.24.71-80>.

ГЕРНІЧЕНКО ІВАН, ЛІТВІНОВ ЮРІЙ

Хмельницький національний університет (м. Хмельницький)

ЗАСТОСУВАННЯ ПРАКТИКО-ОРІЄНТОВАНИХ МЕТОДІВ КОНТРОЛЮ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Сучасна система професійної (професійно-технічної) освіти України перебуває у процесі модернізації, спрямованої на підвищення якості підготовки фахівців відповідно до потреб ринку праці. В умовах цифровізації виробництва, розвитку техніки та зміни технологічних процесів перед закладами професійної освіти постає завдання забезпечити формування у здобувачів не лише знань, а й здатності до самостійного прийняття рішень, професійної гнучкості та відповідальності за результати своєї діяльності.

Компетентнісний підхід, визначений у *Законах України «Про освіту» (2017)*, *«Про професійну (професійно-технічну) освіту» (2023)* та *Концепції розвитку професійної освіти України (2020)*, передбачає спрямованість навчального процесу на розвиток у здобувачів професійних компетентностей, що інтегрують знання, уміння, практичний досвід і ціннісні орієнтації. У зв'язку з цим ключового значення набуває оновлення системи контролю результатів навчання, оскільки саме вона визначає ефективність формування компетентностей і ступінь готовності випускників до виконання професійних функцій.